

Halina Śledzik-Kamińska

Białogórze, gm. Zgorzelec, woj.
jeleniogórskie

Informator Archeologiczny : badania 13, 146-147

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w warstwie polepy odkryto kolejne przepalone fragmenty drewnianych belek ułożonych poprzecznie do biegu wału i stanowiących prawdopodobnie pozostałości po konstrukcji przekładkowej. Od strony zewnętrznej eksplorowano nawarstwienia glinianego płaszcza nasyconego kamieniami.

Chronologia obiektu na podstawie dotychczas uzyskanych materiałów nie ulega zmianie /IX-XI w. /.

Na obszarze przylegającym do grodziska od strony północno-zachodniej, wzdłuż fosy /zasypanej podczas budowy drogi/ zlokalizowano silnie zniwelowany wał. Zachowana jego wysokość wynosi 1-0,6 m, szerokość 5,0-10,0 m. Przebiega on równoległe do wału grodziska na długości około 70 m, a następnie skręca w kierunku zachodnim do kamiennego kręgu /?/, na tym odcinku jest bardziej zniwelowany. Wał otacza koliste zagłębienie, średnicy około 100 m, ograniczone od południa i zachodu naturalnym wyniesieniem. Rozpoznano częściowo stratygrafię wału na odcinku wzdłuż grodziska. Wał przecięto prostopadłym wykopem [oznaczonym jako A/79] w miejscu wcześniejszego wkopu. Pod kilkunastocentymetrową warstwą humusu wystąpiła warstwa brunatnej gliny, stanowiącej główny budulec wału. Jej miąższość sięgała 0,25-0,60 m. Po stronie zachodniej wału w warstwie brunatnej gliny wystąpiło zwarte skupisko kamieni, zalegające na calcu, od centrum wału na szerokości około 18 m, w kierunku zachodnim, na wysokości około 0,55 m. Po stronie wschodniej wału, nad calcem, wystąpiła warstwa polepy i zwęglone fragmenty drewnianych konstrukcji ułożonych wzdłuż wału. Skupisko kamieni uznać należy za kamienną oblicówkę dla drewnianych konstrukcji wału, zachowanych w postaci zwęglonych szczątków. Z nawarstwień wału wyeksplorowano nieliczne fragmenty naczyń glinianych z okresu młodszych faz wczesnego średniowiecza oraz średniowiecza.

Założone wykopy na dalszych odcinkach wału nie zostały wyeksplorowane do calca, stąd stratygrafia obiektu została rozpoznana tylko w partiach powierzchniowych, dlatego też w chwili obecnej brak jest podstaw do określenia ich funkcji i chronologii.

Materiały przechowywane są w WOAK we Wrocławiu.

Badania będą kontynuowane.

BIAŁOGÓRZE, gm. Zgorzelec
woj. jeleniogórskie

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
we Wrocławiu

Badania prowadziła mgr Halina Śledzik-Kamińska. Finansował WKZ w Jeleniej Górze. Po rocznej przerwie - szósty sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnego średniowiecza /VII-X w. /.

Kontynuowano eksplorację dwu przeciwległych ćwiartek, tj. południowo-zachodniej i północno-wschodniej kurhanu 121 i 122. Wyeksplorowano

wypełniska czworobocznych jam odkrytych przy kurhanie 19 i wypełnisku rowu przykurhanowego oraz przy kurhanie 20. Przebadano około 5 m² przestrzeni międzykurhanowej i około 6 m² przestrzeni poza kurhanami.

W wyniku przeprowadzonych prac wykopaliskowych wstępnie ustalono następujące dane:

1. Teren w miejscu usypania mogiły uprzednio oczyszczono z humusu pierwotnego /kurhany 19, 20, 121, 122/.
2. Właściwej kremacji dokonano poza miejscem usypania kurhanów. Na stosie zostały przepalone także przedmioty wchodzące w skład inwentarza grobowego, m.in. są to ozdoby: paciorki odcinkowe ze szkła, zawieszka z bursztynu /? / kurhan 121/, paciorek z agatu /kurhan 19/.
3. Na poziomie tzw. podglebia pierwotnego zbudowano czworoboczną /? / konstrukcję drewnianą: kurhan 121 - zachowany narożnik zbudowany w konstrukcji zrębowej, o wymiarach 2,2 x 1,8 m, kurhan 122 - zachowany także tylko narożnik zbudowany o pojedynczej belki łączonej na styk /? / o wymiarach 1,4 x 1,1 m. Konstrukcje te uprzednio prawdopodobnie spalono. W kurhanie 12 i 20 na poziomie analogicznym zbudowano kamienny krąg z kamieni polnych.
4. Pozostałości stosu /w postaci węgla drzewnych bez kości, które oddzielono/ złożono w obrębie kręgu kamiennego. Warstwę ciałopalenia /wg terminologii H. Zoll -Adamikowej/ nakryto jeszcze płaskimi pojedynczymi kamieniami /kurhan 121/ lub dużymi głazami /kurhan 122/.
5. Następną czynnością było usypanie kopca, na który częściowo wzięto materiał z dołów przykurhanowych u podstawy mogiły oraz terenu przyległego. W kurhanie 121 etap ten poprzedzony był złożeniem przepalonych szczątków kostnych na warstwie ciałopalenia w formie kopczykowej /? /.
6. Właściwy pochówek /po którym podkryto tylko pojedyncze kości/ umieszczony był najprawdopodobniej w partii wierzchołkowej lub w stropie warstwy nakrywającej kurhan. Przypuszczalnie były to pochówki kurhanowe - bezpopielnicowe /kurhan 19, 20, 122/.
7. Fragmenty naczyń występujące w zewnętrznej warstwie kurhanów oraz w stropie warstwy nakrywającej, a także w wypełnisku rowów i jam przykurhanowych są najprawdopodobniej pozostałościami śladów praktyk ku czci zmarłych, niekiedy odległych nawet o 5 wieków /kurhan 19/.
8. Czas powstania kurhanu 19, 20 wstępnie określa się na podstawie ceramiki na IX-X w., zaś kurhanu 121 i 122 na VII-VIII w. Starszy wydaje się kurhan 121 /na podstawie obserwacji stratygrafii nawarstwień świadka pomocniczego wspólnego dla kurhanu 121 i 122/.

Materiały z badań znajdują się w WOAK we Wrocławiu.

Badania ratownicze będą kontynuowane.

Stanowisko zostało trwale oznakowane płytami kamiennymi.